

Dojenčku prijazna pot - deset korakov za dojenje

prevod in priredba WABA besedila, www.waba.org
dr. Zalka Drglin, Inštitut za varovanje zdravja

Utemeljitev

- Zdravstvene ustanove imajo ključno vlogo pri vzpostavljanju dojenja.
- Listina Deset korakov do uspešnega dojenja predstavlja pot, ki podpira ženske, da bi uresničevale svoje namene glede dojenja in vodi izobraževanje zdravstvenih strokovnjakov za podporo dojenju.
- Teden dojenja 2010 obeležuje dvajsetletnico dokumenta »Innocenti Declaration«, s katerim so spodbudili k uresničevanju Desetih korakov do uspešnega dojenja.
- V dvajsetih letih je več kot 20.000 porodnišnic v popolnosti uresničilo Deset korakov do uspešnega dojenja in dobilo naziv Novorojencu prijazna porodnišnica, kar predstavlja 28 % vseh porodnišnic na svetu.
- V tem času so se pomembno povečale stopnje izključnega dojenja.
- Vendar pa zmanjšanje podpore programu Pobudi za novorojenčkom prijazne bolnišnice, neustrezno izobraževanje in usposabljanje ter pomanjkanje skladnosti z Desetimi koraki v akreditiranih porodnišnicah prispeva k stagnaciji ali celo k upadanju izključnega dojenja v številnih okoljih.
- Čas je, da ponovno pregledamo pristop in ugotovimo, kam naj se usmerimo.

WABA - Svetovni teden dojenja 1. – 7. avgust 2010

Cilji svetovnega tedna dojenja 2010

- Povečati pozornost glede pomena, ki ga ima Listina Deset korakov do uspešnega dojenja.
- V zdravstvenem sistemu, med zdravstvenimi strokovnjaki in skupnostih oživiti dejavnosti za podporo ženskam, da bi uresničile svoje odločitve glede dojenja.
- Obvestiti ljudi, da je zaščita, promocija in podpora dojenju pravica matere, pravica otroka in človekova pravica.
- Omogočiti ženskam in vsem, ki jim je mar za človekove pravice, da se bojujejo za pravico do zdravstvenega sistema, ki podpira dojenje.
- Zagotoviti zdravstvenim strokovnjakom, ki skrbijo za matere in dojenčke, ustrezno usposabljanje za svetovanje in podporo optimalnemu hranjenju dojenčkov.

Listina Deset korakov do uspešnega dojenja

Leta 1989 sta SZO in UNICEF izdala skupen dokument »Protection, Promotion and Support of Breastfeeding: The special role of the Maternity Services«. Leto kasneje, 1990, sta predstavila dokument »Innocenti Declaration« in pozvala države, naj sestavni del te deklaracije, listino Deset korakov do uspešnega dojenja, implementirajo v vseh porodnih ustanovah. Listina Deset korakov do uspešnega dojenja v letu 2010 praznuje dvajset let. Danes imamo Novorojencem prijazne porodnišnice v 152 državah sveta. Listina Deset korakov do uspešnega dojenja je skupaj z Mednarodnim kodeksom o trženju nadomestkov materinega mleka (»International Code of Marketing of Breastfeeding Substitutes«) v pomembno pomoč pri omejevanju promocije mlečnih formul zdravstvenim strokovnjakom in javnosti.

Da bi spodbujali uspešno dojenje, naj bi v Novorojencu prijazni bolnišnici:

1. imeli pisna navodila o dojenju, s katerimi so seznanjeni vsi zdravstveni strokovnjaki;
2. izobrazili zdravstvene strokovnjake o postopkih, kako ta navodila uresničiti;
3. poučili vse nosečnice o prednostih in postopkih dojenja;
4. pomagali materam začeti z dojenjem v prve pol ure po porodu;
5. pokazali materam, kako dojiti in kako ohraniti mleko, če so ločene od otroka;
6. dajali otroku tekočino ali mlečne pripravke le, če za to obstajajo zdravstveni razlogi;
7. vpeljali sobivanje, ki omogoča sožitje matere in otroka štiriindvajset ur na dan;
8. spodbujali matere, da otroka podojijo vedno, kadar to potrebuje;
9. ne dajali dudk (cuceljev) dojenim otrokom;
10. pospeševali ustanavljanje skupin za podporo dojenju in nanje usmerjali matere po odpustu iz bolnišnice.

Napredki, povezani s pobudo za Novorojencem prijazne porodnišnice in listine Deset korakov do uspešnega dojenja

Dosežki

Do danes ima že več kot 20.000 status Novorojencu prijazne porodnišnice. Pobuda za Novorojencu prijazno porodnišnico povečuje izključno dojenje na lokalni, nacionalni in svetovni ravni. Porast dojenja je bil ključni dejavnik, ki je prispeval k nedavnemu upadu umrljivosti otrok (UNICEF 2009). Revidirane Dojenčku prijazne prakse predlagajo deset korakov za programe zunaj bolnišnic, v drugih zdravstvenih ustanovah in skupnosti. Kadar so v bolnišnici uresničeni koraki iz listine Deset korakov do uspešnega dojenja,

podpora okolja prispeva k njihovi učinkovitosti. Če pa je v bolnišnici uresničen le del korakov, so tudi druga prizadevanja za dojenje manj učinkovita.

Izzivi

Na žalost slišimo poročila o pomanjkanju predanosti, poslabšanju bolnišničnih praks in neustrezni usposobljenosti zdravstvenih strokovnjakov za svetovanje materam, kljub temu, da število dokazov o potencialnih koristih uresničevanja Desetih korakov do uspešnega dojenja raste. Zato je čas, da oživi izvajanje listine Deset korakov do uspešnega dojenja v bolnišnicah, drugih zdravstvenih ustanovah in skupnosti.

Čas je, da se vrnemo na novorojenčku prijazno pot!

Ponovno tlakujmo pot za podporo dojenju!

Leta 2007 sta SZO in UNICEF zaključila s prenovo in posodobitvijo gradiv pobude Novorojencem prijazne porodnišnice, ki so bolj uporabniku prijazna in ponujajo nove dojenčku prijazne pristope tudi zunaj bolnišnic. Čeprav v številnih državah to pobudo imenujejo »prijazno mami in dojenčku« (»Mother-Baby Friendly«), pa je tu že nova pobuda. Imenuje se Pobuda *MamaOtrok* Mednarodnega porodnega združenja, znana je pod imenom IMBCI (The International MotherBaby Childbirth Initiative), Deset korakov do odličnih obporodnih storitev *MamaOtrok* (10 Steps to Optimal MotherBaby Maternity Services). V devetih korakih, ki se osredotočajo na mamo in porod, gre za zmanjšanje nepotrebnih postopkov in posegov med porodom, deseti korak pa vključuje vseh Deset korakov do uspešnega dojenja.

Če bomo sledili dojenčku prijazni poti, se bosta povečala delež dojenih otrok in trajanje dojenja, zdravje mater in otrok po celem svetu pa se bo izboljšalo.

Dojenju prijazne prakse

Vemo: bolj ko se uresničujejo koraki iz listine Deset korakov do uspešnega dojenja, bolj zagotovo ženske uresničujejo svoje cilje glede dojenja. Včasih je težko doseči uresničenje vseh desetih korakov naenkrat, zato ima prav vsako prizadevanje za povečanja števila korakov v posamezni porodnišnici, zdravstveni ustanovi in skupnosti velik pomen. V porodnišnicah ugotavljajo: Z vsakim novim korakom je pot lažja.

---

*Z zanesljivimi in dojenčku prijaznimi koraki boste
na poti do uspešnega dojenja daleč prišli!*

Kaj lahko naredite zdaj?

Danes, dvajset let po deklaraciji »Innocenti«, je pravi čas, da ponovno ocenimo dosežke in ugotovimo, kaj moramo storiti, da bi oživili in razširili novorojenčku prijazno pobudo tako, da bi sledili poti desetih korakov v zdravstvu in drugod.

Mednarodna organizacija WABA ob svetovnem tednu dojenja ponuja nekaj idej.

Kaj lahko storite danes?

1. Pomagajte svojim prijateljicami in prijateljem, sodelavkam in sodelavcem ter skupnosti najti pravo pot.
2. Ugotovite, kako se listina Deset korakov do uspešnega dojenja in pobuda za Novorojencu prijazno porodnišnico uresničujeta v vašem okolju. Podpirajte spremembe v bolnišnicah.
3. Pomagajte pri spremembah na nacionalni ravni. Podpirajte spremembe v bolnišnicah, porodnišnicah in v širšem zdravstvenem sistemu – v zdravstvenih domovih in skupnostih.
4. Izboljšujte svet za matere in otroke, za našo skupno prihodnost.